

PHÁT TRIỂN PHẨM CHẤT CHÍNH TRỊ CHO HỌC VIÊN ĐÀO TẠO SĨ QUAN QUÂN ĐỘI NHÂN DÂN VIỆT NAM TRONG BỐI CẢNH CÁCH MẠNG CÔNG NGHỆ 4.0

LÊ KHẮC SỰ

Trường Đại học Trần Quốc Tuấn

Ngày nhận bài: 14/03/2022; Ngày phản biện, biên tập và sửa chữa: 25/03/2022; Ngày duyệt đăng: 04/04/2022

ABSTRACT

The 4th Industrial Revolution (Industry 4.0) has been daily deeply affecting all aspects of social life, opening up many opportunities, but also posing many difficulties and challenges for all. many fields, especially during the period of the Covid-19 epidemic, are still very complicated, including the field of education - training, scientific research of officer training cadets. Industry 4.0 not only sets new requirements but also has a significant impact on the political qualities of today's students.

Key words: Industrial Revolution, officer training cadets

Cách mạng công nghiệp lần thứ 4 (CMCN 4.0) đã và đang hàng ngày làm ảnh hưởng sâu sắc đến mọi mặt của đời sống xã hội, mở ra nhiều cơ hội, song cũng đặt ra nhiều khó khăn, thách thức cho tất cả các lĩnh vực, đặc biệt trong thời kỳ dịch bệnh Covid-19 vẫn còn diễn biến hết sức phức tạp, trong đó có lĩnh vực giáo dục - đào tạo, nghiên cứu khoa học của học viên đào tạo sĩ quan. CMCN 4.0 không chỉ đặt ra những yêu cầu mới mà còn tác động không nhỏ đến phẩm chất chính trị của đội ngũ học viên hiện nay.

Phẩm chất chính trị có vai trò hết sức quan trọng, là thành tố cơ bản trong nhân cách người học viên đào tạo sĩ quan Quân đội Nhân dân Việt Nam. Trong tình hình mới, nhiệm vụ giáo dục, đào tạo của các Học viện, Trường sĩ quan áp dụng khoa học kỹ thuật hiện đại, tiếp cận thành quả CMCN 4.0 vào quá trình giáo dục - đào tạo, phát huy được vai trò xung kích đi đầu của đội ngũ học viên ưu tú là một thách thức không nhỏ của công tác giáo dục - đào tạo trong bối cảnh CMCN 4.0.

Phẩm chất chính trị của học viên đào tạo sĩ quan là phẩm chất cơ bản, chủ đạo trong nhân cách con người Việt Nam xã hội chủ nghĩa; biểu hiện ở trí thức, tình cảm, ý chí, niềm tin, khát vọng, nghị lực phi thường và hành vi chính trị của họ đối với nhiệm vụ cách mạng của Đảng và sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc, bảo vệ và giúp đỡ nhân dân.

Công tác đào tạo ra những cán bộ ưu tú "vừa hồng, vừa chuyên" ở các Học viện, Trường sĩ quan thời gian qua đã đáp ứng được mục tiêu, yêu cầu, nhiệm vụ của thực tiễn. Các thế hệ học viên đào tạo sĩ quan Quân đội Nhân dân Việt Nam sau khi tốt nghiệp ra trường luôn có bản lĩnh chính trị vững vàng, trung thành tuyệt đối với Đảng, với Tổ quốc, nhân dân và chế độ xã hội chủ nghĩa; luôn sẵn sàng nhận và hoàn thành tốt mọi nhiệm vụ được giao trên các cương vị chức trách đảm nhiệm; góp phần rất lớn vào công cuộc xây dựng, phát triển kinh tế, kiến thiết đất nước và bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa.

Bên cạnh đó, phẩm chất chính trị của một số ít học viên đào tạo sĩ quan bị tác động bởi mặt trái CMCN 4.0 như: Xuất hiện tư tưởng tuyệt đối hóa vai trò của công nghệ thông tin; chưa coi trọng các vấn đề chính trị - xã hội, có biểu hiện bị quan, hững hờ trước một số vấn đề tiêu cực trong cuộc sống, không lý giải được các thông tin nhiễu, thậm chí xấu độc trên mạng xã hội, một số có biểu hiện dao động trước âm mưu chống phá thâm độc của các thế lực thù địch.

Thực tiễn trên do nhiều nguyên nhân, trong đó quá trình giáo dục - đào tạo ở các Nhà trường vẫn còn những hạn chế nhất định; việc phát triển phẩm chất chính trị cho học viên chưa đáp ứng thực sự yêu cầu của nhiệm vụ trong tình hình mới. Đòi hỏi công tác giáo dục - đào tạo ở các Nhà trường không chỉ chú trọng đào tạo chuyên môn nghiệp vụ, năng lực chỉ huy, tác phong công tác; mà còn phải quan tâm phát triển phẩm chất chính trị cho học viên trong bối cảnh CMCN 4.0.

Phát triển phẩm chất chính trị cho học viên trong bối cảnh CMCN 4.0 là hoạt động tích cực, chủ động của các chủ thể nhằm chuyển hóa tri thức, tình cảm, ý chí, niềm tin, hành vi chính trị của học viên biến đổi về chất theo chiều hướng tiến bộ và từng bước vững vàng về bản lĩnh chính trị, đáp ứng chuẩn đầu ra theo mục tiêu, yêu cầu giáo dục - đào tạo ở các trường Học viện, Sĩ quan; nhằm hoàn thành tốt nhiệm vụ học tập, công tác sau khi tốt nghiệp.

Phẩm chất chính trị của học viên đào tạo sĩ quan Quân đội Nhân dân Việt Nam đã hình thành, đang ở giai đoạn hoàn thiện nhưng chưa ổn định vững chắc, vẫn còn những hạn chế cả về nhận thức, tình cảm, ý chí, niềm tin và hành vi chính trị. Vấn đề phát triển phẩm chất chính trị của học viên hiện nay là một quá trình giải quyết nhiều mâu thuẫn biện chứng trong nhận thức và thực tiễn. Vì vậy, đề phát triển phẩm chất chính trị của học viên trong bối cảnh CMCN 4.0 cần tập trung vào một số giải pháp cơ bản sau đây:

Một là, phát huy vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy, tổ chức đảng các cấp; đẩy mạnh đổi mới nội dung, chương trình giáo dục - đào tạo giai đoạn mới

Đây là một trong những giải pháp hàng đầu hết sức quan trọng của các cấp ủy đảng trong việc nhận định, đánh giá tình hình, quán triệt nhiệm vụ, đổi mới chương trình, nội dung đào tạo sát thực tế, đúng đối tượng, hợp với điều kiện vật chất, phương tiện, trang thiết bị hiện có; đề ra những biện pháp thực hiện thắng lợi những nội dung, chỉ tiêu, yêu cầu giáo dục - đào tạo đã xác định.

Nhiệm vụ giáo dục - đào tạo ở các Học viện, Trường sĩ quan tuy khác nhau, tuy nhiên vấn đề đào tạo sẽ được quy định rõ ở Luật Giáo dục và những hướng dẫn cụ thể của Bộ giáo dục - đào tạo. Trên cơ sở đó, Đảng ủy, Ban Giám đốc (Giám hiệu) các Học viện, Nhà trường đánh giá, nhận định tình hình thực tiễn; thực trạng về thực lực hiện có; xây dựng nội dung, chương trình, xác

định chuẩn đầu ra đến việc bồi dưỡng đội ngũ giảng viên theo lộ trình phát triển; bố trí đội ngũ cán bộ quản lý giáo dục phù hợp là điều kiện tốt để phát triển phẩm chất chính trị cho học viên trong bối cảnh CMCN 4.0.

Do vậy, để phát huy vai trò lãnh đạo của cấp ủy, tổ chức đảng trong các Nhà trường Quân đội thì các cấp ủy đảng phải thường xuyên nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu. Đó là, thường xuyên quán triệt, học tập chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam, trau dồi đạo đức cách mạng; nâng cao trình độ chuyên môn, năng lực tư duy và khả năng nhạy bén trong nhận định, phân tích, đánh giá tình hình. Nêu cao vai trò gương mẫu đi đầu của các cấp ủy, lãnh đạo theo tinh thần Quy định số 08-QĐ/TW về trách nhiệm nêu gương của cán bộ, đảng viên, nhất là cán bộ chủ trì. Chuẩn hóa, khắc phục sự trùng lặp kiến thức cơ bản, kiến thức cơ sở chuyên ngành để có thể liên thông, liên kết với chuyên ngành tương ứng bậc đào tạo ở các Học viện, Trường sĩ quan. Đưa thành quả CMCN 4.0 vào giảng dạy và nghiên cứu khoa học. Duy trì có nề nếp chế độ sinh hoạt, phát huy dân chủ rộng rãi, tự phê bình và phê bình nghiêm túc; không cục bộ địa phương, bè phái, bảo thủ, hẹp hòi; làm việc công tâm, vô tư, khách quan, biết đặt lợi ích của tập thể lên trên lợi ích cá nhân mình.

Hai là, xây dựng môi trường sư phạm tích cực và các điều kiện bảo đảm tốt để phát triển phẩm chất chính trị, năng lực chuyên môn cho học viên đào tạo sĩ quan quân đội nhân dân Việt Nam

Môi trường sư phạm tích cực và các điều kiện bảo đảm là một bộ phận quan trọng của môi trường giáo dục - đào tạo, là kết quả của sự tác động biện chứng, sự vận động tổng hợp của nhiều yếu tố tác động đến người học mà chủ yếu là các yếu tố tích cực của quá trình đào tạo.

Xây dựng môi trường sư phạm tích cực và các điều kiện bảo đảm có vị trí hết sức quan trọng, nó là câu hỏi để người học nhanh chóng tiếp cận các tri thức mới, nâng cao trình độ, trau dồi phẩm chất chính trị, đạo đức cách mạng, tình cảm, niềm tin chính trị, xây dựng ý chí quyết tâm thực hiện thắng lợi các nhiệm vụ theo mục tiêu, yêu cầu của quá trình đào tạo đặt ra, đó là các điều kiện bảo đảm tốt nhất và môi trường lành mạnh mà học viên đang trực tiếp tiếp xúc tạo ra yếu tố tích cực cho quá trình lĩnh hội, tiếp thu tri thức một cách tốt nhất để phát triển phẩm chất chính trị; biểu hiện thông qua thiết chế môi trường văn hóa, mối quan hệ giảng viên, cán bộ quản lý giáo dục với học viên, nề nếp chế độ sinh hoạt, học tập hàng ngày...

Để xây dựng môi trường sư phạm tích cực và các điều kiện bảo đảm tốt phát triển phẩm chất chính trị cho học viên đào tạo sĩ quan Quân đội Nhân dân Việt Nam hiện nay, cần: Tạo dựng bầu không khí dân chủ, thoải mái, sự đồng thuận, thống nhất giữa cán bộ quản lý với học viên và giữa các học viên với nhau; giải quyết hài hòa mối quan hệ giữa người dạy và người học, trong đó lấy người học là trung tâm trong quá trình đào tạo. Nghiên cứu xây dựng quy hoạch tổng thể về nhu cầu đầu tư xây dựng cơ bản, nhất là xây dựng hạ tầng kỹ thuật của các Học viện, Trường sĩ quan theo hướng vừa bảo đảm nhu cầu trước mắt, vừa có tính chiến lược phát triển lâu dài, ứng dụng được thành tựu của CMCN 4.0 vào đổi mới và nâng cao chất lượng giảng dạy, nghiên cứu khoa học. Ban hành, điều chỉnh, hoàn thiện hệ thống quy chế, quy định về việc quản lý, khai thác, sử dụng hệ thống cơ sở hạ tầng, các trang thiết bị kỹ thuật dạy học một cách khoa học, hiệu quả và hợp lý. Xây dựng môi trường sư phạm khai phóng, theo hướng tích cực chủ động, phát huy khả năng sáng tạo của mỗi cán bộ, giảng viên, học viên và năng lực phục vụ, bảo đảm an toàn tuyệt đối trong khai thác, sử dụng hệ thống cơ sở hạ tầng kỹ thuật của các Nhà trường Quân đội.

Ba là, phát huy tính tích cực, tự giác, chủ động, sáng tạo trong tự học tập, tự giáo dục, rèn luyện của học viên đào tạo sĩ quan hiện nay

Đây là giải pháp giữ vị trí rất quan trọng của quá trình tự học tập, tự rèn luyện, bồi dưỡng, phát triển phẩm chất chính trị nhằm phát huy vai trò nhân tố chủ quan của mỗi học viên đào tạo sĩ quan trong bối cảnh tiếp cận CMCN 4.0.

Phẩm chất chính trị của học viên, không tự hình thành phát triển mà nó được dày công rèn luyện, tu dưỡng, vun đắp, hun đúc và củng cố. Biểu hiện ở tính tích cực, chủ động trong học tập, rèn luyện của học viên; đó là sự khẳng định mình, thúc đẩy sự phát triển từ bên trong tinh thần trách nhiệm, sự yêu thích, gắn bó, thúc đẩy hoạt động sáng tạo; làm cho học viên hăng hái, nhiệt tình, luôn hứng thú với việc tự học tập, rèn luyện một cách tự giác, vượt qua mọi khó khăn hoàn thiện phẩm chất và năng lực của mình theo mục tiêu, yêu cầu đào tạo của các trường Quân đội nói riêng và toàn quốc nói chung.

Xuất phát từ đặc điểm môi trường giáo dục - đào tạo, quản lý ở các Nhà trường khác nhau. Không gian, tính chất, đặc thù học tập và cơ sở vật chất, trang thiết bị, phương tiện kỹ thuật, mô hình, phòng học chuyên dụng cho từng chuyên ngành... trong điều kiện vận dụng thành quả CMCN 4.0 vào quá trình giáo dục - đào tạo; đòi hỏi vai trò độc lập tự nghiên cứu, tự học tập, rèn luyện mới có thể hoàn thành được nhiệm vụ của mỗi cá nhân.

Trên cơ sở được trang bị tri thức, định hướng của giảng viên, ứng dụng thành quả CMCN 4.0... từng học viên phải xây dựng cho bản thân mình kế hoạch tự học tập, rèn luyện, tu dưỡng và xác định quyết tâm tổ chức thực hiện một cách tự giác, tích cực và trở thành động cơ bên trong, thôi thúc niềm say mê nghiên cứu, học tập của từng học viên phải nỗ lực phấn đấu tự giác học tập, rèn luyện bền bỉ, tu dưỡng đạo đức cách mạng trong sáng để phát triển phẩm chất chính trị cho mình.

Để không ngừng phát huy tính tích cực, chủ động trong tự giác học tập, tự giáo dục, rèn luyện phát triển phẩm chất chính trị cho học viên đào tạo sĩ quan Quân đội Nhân dân Việt Nam trong bối cảnh CMCN 4.0 cần tập trung vào một số nội dung: Thường xuyên xây dựng mục đích học tập, động cơ nghề nghiệp đúng đắn, ý chí quyết tâm cao và tinh thần tự giác trong thực hiện mọi nhiệm vụ; bồi dưỡng nâng cao năng lực khai thác thành tựu khoa học công nghệ vào học tập, giáo dục, rèn luyện một cách toàn diện; thông qua hoạt động thực tiễn để phát huy ý thức trách nhiệm, tinh thần tự giác, tích cực và kiên quyết đấu tranh với những biểu hiện chủ nghĩa cá nhân, cơ hội, thực dụng trong đội ngũ học viên trước tác động của CMCN 4.0.

Vi vậy, phát triển phẩm chất chính trị cho học viên đào tạo sĩ quan Quân đội Nhân dân Việt Nam trong bối cảnh CMCN 4.0 là vấn đề cấp thiết và có ý nghĩa vô cùng quan trọng cả về lý luận, thực tiễn sâu sắc; thực sự là yêu cầu nhiệm vụ ngày càng cao của công tác giáo dục - đào tạo ở các học viện, trường sĩ quan quân đội nhân dân Việt Nam trong tình hình mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu Toàn quốc lần thứ XIII, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội.
- Chi thị số 16/CT-TTg của Thủ tướng Chính phủ, ngày 04/5/2017 về tăng cường năng lực tiếp cận cuộc CMCN 4.0.
- Luật Giáo dục Việt Nam (2019).